

Project 7921 Promo Safe Driving

ВЪЗПИТАНИЕ НА ТРАНСПОРТНА КУЛТУРА ИЛИ КАК ДА СЕ НАУЧИМ ДА УПРАВЛЯВАМЕ ВЕЛОСИПЕД И АВТОМОБИЛ МАЙСТОРСКИ, НО БЕЗОПАСНО?

Този документ е създаден в изпълнение на проект 7921 "Promo Safe Driving" с финансовата подкрепа на «Програмата за европейско териториално сътрудничество Гърция- България 2007-2013», съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие и националните бюджети. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Общинска администрация- Петрич и подизпълнителите по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приеме, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган.

ЗДРАВЕЙТЕ МЛАДИ ПРИЯТЕЛИ!

От днес Вие ставате членове на клуба по „ТРАНСПОРТНА КУЛТУРА“ към училището по безопасност на движението и парка за трафик обучение на община Петрич. При нас Вие ще играете, ще се учите да управлявате велосипед и автомобил, ще дискутирате проблемите на пътната безопасност с една единствена цел: „Възпитание на транспортна култура и формиране на умения да управлявате безопасно за себе си и останалите участници в движението велосипед и автомобил“.

Искате ли да се научите да управлявате като майстори велосипеда? Искате ли да станете много добри шофьори? Най-вероятно отговорът на тези въпроси е „да“ след като сте се записали в клуба по „ТРАНСПОРТНА КУЛТУРА“ и сте получили и четете тази брошура.

ЩО Е ТО ТРАНСПОРТНА КУЛТУРА?

Думата култура идва от латинския корен *colere* (обитавам, култивирам или почитам) или, според друго разбиране, от *cult* и *ur* (преклонение към светлината).

Поради своята многостранност и многопластовост понятието „култура“ трудно се подлага на единно определение. Различните дефиниции на културата отразяват различни разбирания или критерии за оценяване на човешката дейност. През 1952 г. Алфред Крьобер и Клайд Клъкхохн съставят списък с над 200 различни дефиниции на култура.

ЮНЕСКО дефинира културата като „множеството от отличителни духовни, материални, интелектуални и емоционални черти на дадено общество или обществена група“. Културата обхваща „освен изкуството и литературата, начина на живот, формите на съжителство, ценностните системи, традициите и вярванията“.

Обичайно е думата култура в много страни да се употребява за означаване на общественото разслоение. Тя често се използва по отношение на предмети и дейности, предназначени за елитарна употреба, като изискана кухня, изкуство и музика. Понякога това се нарича „висока“ култура за разлика от „масовата“ култура.

Транспортната култура е част от масовата култура и е неотменима характеристика на всяка личност. За разлика от елитарната „висока“ култура, необходима на определени прослойки от обществото, транспортната култура е необходима на всички, тъй като те са или пешеходци, или велосипедисти, или водачи на пътни превозни средства с животинска тяга, или водачи на МПС.

Основното ѝ предназначение е да се опазим живи на пътя.

Понятието „транспортна култура“ включва:

- система от знания, умения и способности за безопасно поведение и опазване на собствените и на околните, здраве и живот;
- компетентности, ценностна ориентация и мотивация за обогатяване на знанията и усъвършенстване на уменията за безопасно поведение;
- начин на мислене, култура на бита и поведението, и защитни механизми на отделната личност, с цел осигуряване не само на личната безопасност, но и на сигурността на останалите участници в движението;
- дисциплинираност, отговорност и самоконтрол на собственото поведение.

В часовете, които ще прекарате в училището по безопасност на движението, Вие ще изградите и затвърдите своите знания, умения и способности за безопасно поведение и опазване на собствените и на околните, здраве и живот.

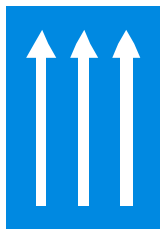
В училището и парка за трафик обучение ще формирате качества за дисциплинираност, отговорност и самоконтрол на пътя.

КЪДЕ Е МЯСТОТО НА ПЪТЯ НА ВЕЛОСИПЕДА И АВТОМОБИЛА?

Велосипедът и автомобилът са пътни превозни средства. Мястото на пътните превозни средства е на пътя.

На пътя водачът на пътното превозно средство (ППС) се движи възможно най-вдясно по платното за движение, а когато пътните ленти са очертани с пътна маркировка, използва най-дясната възможна лента."

Движението в най-дясната лента е задължително, освен в случай, когато имаме пътен знак:

При наличие на този знак се разрешава движението във всяка една лента (в случая: три ленти) независимо от скоростта на движение на ППС.

На този пътен знак, може допълнително на някоя от стрелките да бъде поставен знак за въвеждане на забрана, която забранява движението на определения вид върху знака. Показва, че тези превозни средства не могат да се движат в лентата, на която е поставен знакът.

Пътищата могат да бъдат с различна конфигурация и структура:

1. Път с едно платно
2. Път с две платна
3. Път с три и повече платна (има се в предвид локални платна за Република България)
4. Автомобилен път
5. Автомагистрала

Платната от своя страна могат да бъдат с 1 лента, 2 ленти, 3 ленти, 4 ленти, 6 ленти, 8 ленти. В случаите, когато броят на платната надвишава 2, на съответният път трябва да е поставен знак, определящ броя на лентите в една посока, както и да има маркировка върху платното за движение, в противен случай водачът трудно може да определи разположението на ППС върху платното за движение и е желателно да се движи в дясно.

КАКВО ТРЯБВА ДА ЗНАЕМ ЗА МАНЕВРИТЕ?

Маневра е всяко изменение на положението на ППС спрямо пътя и останалите участници в движението.

Преди да предприемете каквато и да била маневра, трябва да се убедите, че:

- ◆ Няма забрана за извършване на маневрата.
- ◆ Има достатъчно място за извършване на маневрата.
- ◆ Превозното средство, движещо се пред Вас не е подало сигнал за изменение посоката на движение.

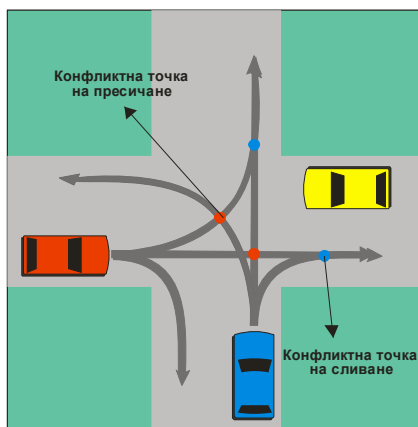
След тази проверка подавате сигнал за извършване на маневрата. Извършвате маневрата за най-кратко време и разстояние, като спазвате правилата за движение, осигурявате предимство и не застрашавате безопасността на движение на останалите ППС.

Предимство е правото на един участник в движението да премине пред друг на един и същ участък от пътя в един и същ момент.

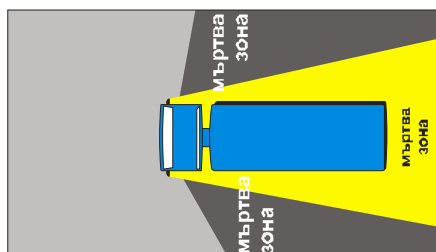
Маневрите биват:

1. Завиване надясно.
2. Завиване наляво.
3. Завиване в обратна посока.
4. Престрояване.
5. Движение на заден ход.
6. Паркиране.
7. Заобикаляне.
8. Изпреварване.

При извършването на маневра, свързана с напускането на заеманата лента, ППС попада в конфликтни точки с останалите участници в движението. Най-конфликтни в този случай са кръстовища, на които е разрешено преминаването във всички посоки. Най-тежки ПТП се получават в точките на пресичане.

От мястото зад волана имате възможност да наблюдавате добре пътя напред, а за да виждате назад използвайте двете странични външни огледала и огледалото за виждане назад вътре в купето. Въпреки това за Вас остават "мъртви зони" отзад, отпред, отляво и отдясно на превозното средство, които Вие по време на шофирането не можете да видите. Освен това има момент, при който Вие не виждате превозното средство, което Ви изпреварва дори и в страничните огледала.

Изпреварването е маневра, при която ППС напуска заеманата лента, навлиза в лентата за насрещно движение, минава покрай ППС движещо се в същата посока, но с по-ниска скорост и се връща отново в заеманата лента. Преди да предприемете маневрата изпреварване трябва да се убедите, че:

1. Няма забрана за извършване на маневрата.
2. Има достатъчно разстояние за извършването на маневрата.
3. Скоростта, с която се движите е достатъчна за извършване на маневрата, за най-кратко време и разстояние.
4. Движещото се пред Вас ППС не е подало сигнал за изменение посоката на движение.

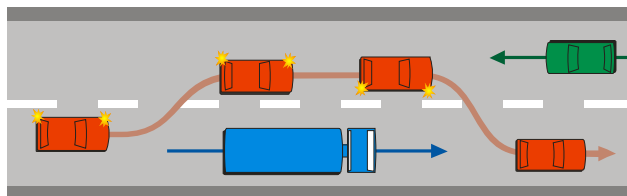
5. ППС движещо се отзад не е подало сигнал за изменение посоката на движение (не е предприело маневра изпреварване).

6. Няма насрещно движещи се превозни средства.

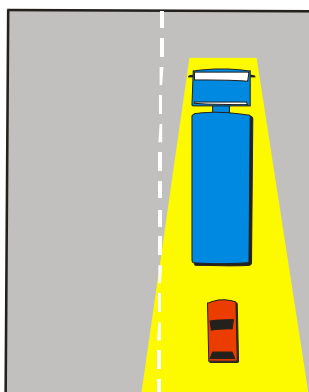
След като установите тези неща, подавате достатъчно ясен за възприемане сигнал и извършвате маневрата плавно, за най-кратко време и разстояние, така че връщайки се отново в заемащата лента да не принудите превозното средство, което изпреварвате да намали скоростта или да промени посоката на движение

ИЗПРЕВАРВАНЕ НА ТОВАРНИ АВТОМОБИЛИ

Тази маневрата е по-трудна за извършване, защото дължината на ППС е по-голяма. При неправилно движение зад товарния автомобил водачът му може да не Ви забележи и да промени посоката си на движение или да предприеме маневрата изпреварване.

Запомнете при движение зад товарен автомобил трябва да се движите в лявата или дясната част на лентата за движение, за да може водачът на товарния автомобил да ви вижда в страничните огледала.

В случая водачът му не ви вижда и ако предприемете маневра изпреварване, той ще ви забележи в последния момент, когато вече се изнасяте в лентата за насрещно движение.

ЗНАЕМ ЛИ С КАКВА СКОРОСТ ТРЯБВА ДА СЕ ДВИЖИМ?

Придържането към ограничения за скоростта е задължително, но ако искате да сте добър шофьор трябва да правите дори повече.

1. Добрият шофьор винаги се движи на безопасна дистанция от предхождащия го автомобил. Колкото по-бързо шофирате, толкова по-голямо разстояние трябва да оставите между себе си и автомобила пред вас. Добре е това разстояние да е не по-малко от две секунди.

2. Добрият шофьор знае кога да намали:

- ◆ когато пътят е хлъзгав (дъжд, сняг, киша).
- ◆ когато има голяма натовареност на пътя.
- ◆ когато видимостта е намалена.

3. Добрият шофьор винаги съобразява скоростта си със собственото си състояние и с това на автомобила си. Ако се чувствате изморен или пък Ви е лошо, не шофирайте.

При избиране скоростта на движение на водачът на пътно превозно средство е забранено да превишава следните стойности на скоростта в km/h:

Пътно превозно средство от:	Населено място	Извън населено място	Автомагистрала	Скоростен път
Категория А	50	80	100	90
Категория В	50	90	140	120
Категории С, D	50	80	100	90
Категории В+Е, С+Е, D+Е	50	70	100	90
Категории Т	50	50	-	-
Категория М	45	45	-	-
Самоходни машини	40	40		

ЗНАЕТЕ ЛИ ФАКТОРИТЕ ИМАЩИ ЗНАЧЕНИЕ ЗА ИЗБОР НА СКОРОСТТА?

1. РЕЛЕФА НА МЕСТНОСТТА

а) равнинен - предразполага към движение с висока скорост. Вие трябва да спазвате ограниченията за скоростта, а също така и да се съобразявате с пътните знаци, евентуално наложени забрани и маркировката на пътя.

б) планински - при планински тип релеф пътят обикновено е с много завой, което не позволява движение с висока скорост. При навлизане в завой вие сте длъжни да намалите скоростта си.

При движение в хълмиста местност гравитацията играе голяма роля. В такъв район Ви се налага да се спускате или изкачвате често.

При изкачване скоростта е сравнително лесна за контролиране, пък и наклона Ви пречи да развиете прекалено голяма скорост. При спускането обаче е наложително допълнително да

намалите скоростта, заради увеличаващия ѝ наклон. Това е основното изискване, за да могат спирачките Ви да действат ефективно при нужда. Ако решите да се движите с по-висока скорост ще Ви се наложи да използвате спирачките често, което би довело до тяхното прегряване, което на някой етап от спускането може да коства пълното им отказване.

2. СЪСТОЯНИЕТО НА ПЪТЯ

Състоянието на пътя е определящ фактор за скоростта. Вие трябва да се съобразявате с него, когато избирате скоростта, с която ще се движите. Например на път с неравности, скоростта Ви трябва да е с около 1/4 по-ниска от нормалната. Ето още няколко полезни съвета:

- ◆ При хлъзгав път намалете скоростта си с 1/3 от скоростта при сух път.
- ◆ При заснежен път намалете скоростта си с 1/2 или повече от скоростта при сух път.
- ◆ На заледен участък от пътя намалете скоростта си до допустимия минимум.

3. МЕТЕОРОЛОГИЧНИТЕ УСЛОВИЯ

А) УПРАВЛЕНИЕ ПРЕЗ НОЩТА И ПРИ ЗДРАЧ. Рискът, когато шофирате нощем е голям заради намалената видимост. Тя прави опасностите по-трудно забележими и съответно така намалява времето, което Ви остава, за да реагирате.

Нощното кормуване зависи от:

- Състоянието на водача - Полезрението се намалява и вие не виждате така добре, както през деня. Очите Ви могат лесно да бъдат заслепени от фаровете на срещуположно движещи се МПС-та. Дори 2 секундно заслепяване може да се окаже фатално, затова избягвайте директното гледане към светлините на идващите в насрещното движение автомобили;
- Умората и липсата на концентрация се дължат на естествената нужда на човешкото тяло от сън. Ако се почувствате уморени или сънени, най-добре спрете, за да си поспите;
- Лоша осветеност на пътя. Липсата на добра осветеност на пътя Ви принуждава да намалите скоростта. Тя трябва да бъде такава, че да можете да спрете на разстоянието, което е осветено от фаровете на Вашия автомобил.
- Автомобиля - Трябва да сте особено внимателни при управление нощно време на фарове. Винаги превключвайте светлините от дълги на къси на не по-малко от 150 м от приближаващо в насрещната лента МПС или на не по-малко от 50 м при движение зад друго МПС, когато карате на осветени участъци от пътя или в случаите на мъгла, дъжд, сняг, градушка.

Б) УПРАВЛЕНИЕ ПРИ МЪГЛА. Ако задължително трябва да пътувате при мъгла и необходимо да:

- ◆ Намалете преди да навлезете в мъглата.
- ◆ Включете всички осветителни сигнали на къси светлини.
- ◆ Бъдете готови да спрете внезапно.

В) УПРАВЛЕНИЕ ПРИ ЗИМНИ УСЛОВИЯ. Автомобилът Ви да е напълно готов за зимните условия. Това включва антифриз, екипировка за размразяване и почистване на стъклата, подходящи зимни гуми или вериги. Преди да потеглите през зимата, предварително изчиствайте стъклата на автомобила си, както и огледалата и стъклата на фаровете и мигачите.

Няколко съвета за това как трябва да управлявате ППС през зимата:

- Когато потегляте правите го бавно и плавно, все пак първо трябва да свикнете със зимните условия и да почувствате промяната, настъпила с пътя;
- Съобразявайте натискането на спирачките. Завивайте колкото се може по-плавно. Не натискайте спирачките по-силно отколкото е необходимо (това може да доведе до занасяне на автомобила.
- Съобразявайте скоростта си с условията. Не изпреварвайте дълги колони, освен ако това не е необходимо. Движете се бавно и гледайте напред, опитайте се да контролирате честите промени на скоростта.
- При завои се движете бавно и не натискайте спирачки. Не забравяйте, че когато температурата се доближи до нивото на стапяне на леда, пътищата стават дори по-хлъзгави, затова намалете скоростта дори повече.
- Съобразявайте дистанцията и пространството с условията. Не шофирайте успоредно на други автомобили. Увеличете дистанцията от автомобила пред вас.

Г) УПРАВЛЕНИЕ ПРИ ДЪЖД. Когато шофирате през дъжд или вода, спирачките Ви могат да се намократ. Водата може да направи спирачките слаби и неефективни. Аквапланингът е една от най-опасните и непредвидими ситуации на пътя. В основата си аквапланингът се изразява в слой вода, който застава между гумата и асфалта.

Аквапланинг обикновено се получава при скорост на движение над 50 км/ч и зависи от дебелината на грайфера на гумите и дълбочината на водата. Колкото по-изтърян е грайферът на гумата, толкова по-лесно ще се подаде на аквапланинг. Противно на твърденията, водата не трябва да е особено дълбока, за да се получи аквапланинг.

Достатъчен е тънък слой, не особено добри гуми и несъобразена скорост, за да се получи този ефект.

Когато това се случи, често шофьорът не може да разбере, признаците са внезапно „олекотяване” на волана или нестабилност и неспособност за запазване посоката на движение.

Ако се намерите в ситуация на аквапланинг, трябва да запомните две неща: в никакъв случай не натискайте спирачките и не завъртайте волана. Отпуснете педала на газта плавно и изчакайте колата да намали скоростта по естествен път. Ако се налага по-бързо намаляване на скоростта, натиснете спирачките леко с помпаци движения. Постепенно ще усетите, че си възвръщате контрол над колата.

Избягвайте шофирането през течаща вода, ако това не Ви се налага. Няколко съвета, какво трябва да направите:

- ◆ Намалете скоростта.
- ◆ Леко натиснете спирачките, така се притиска желязната обвивка към барабана или дисковете и пречи на проникването на кал, пръст, пясък и вода в тях.
- ◆ Увеличете оборотите на двигателя и преминете водата, като леко натискате спирачките.
- ◆ След като преминете водата продължете леко да натискате спирачката за известно време, за да ги загреете и изсушите.
- ◆ Направете тест, когато е безопасно. Проверете дали няма някои отзад, после натиснете спирачките, за да се уверите, че действат, ако ли не продължете да ги изсушавате по горепосоченият начини.

Д) УПРАВЛЕНИЕ ПРИ ЖЕГА. Карайте по-бавно при температури по-високи от 35 градуса. Бързите скорости могат да доведат до прегряване на двигателя, изтъркване на гумите и отказване на спирачките, за това внимавайте с каква скорост шофирате през горещите дни на лятото.

ЗАВИСИМОСТ НА СКОРОСТТА ОТ ИНТЕНЗИВНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО

Когато управлявате автомобила си в интензивно движение най-безопасната скорост е скоростта, с която се движат другите автомобили. ППС отиващи в

една и съща посока и движещи се с една и съща скорост рядко попадат в ПТП. Движете се със скоростта на потока, без да я увеличавате или намалявате безпричинно, защото и в двата случая ще нарушите ритъма на движението. Важно е да съумеете да поддържате постоянна дистанция между Вас и предходно движещото се МПС.

ЗАВИСИМОСТ НА СКОРОСТТА ОТ СОБСТВЕНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ВОДАЧА

Като водач Вие трябва да имате представа за собствените си възможности и не трябва да се надценявате. Става въпрос за уменията Ви:

- Бързо да боравите с уредите за управление на автомобила;
- Да преценявате обстановката на пътя и да намирате правилната траектория на движение на МПС на пътния участък;
- Да можете своевременно да реагирате на появила се на платното опасност.

- Да знаете как да реагирате в случай на внезапно появила се техническа неизправност на ППС.
- Да знаете и спазвате правилата за движение по пътищата.

Няколко полезни съвета за вас са:

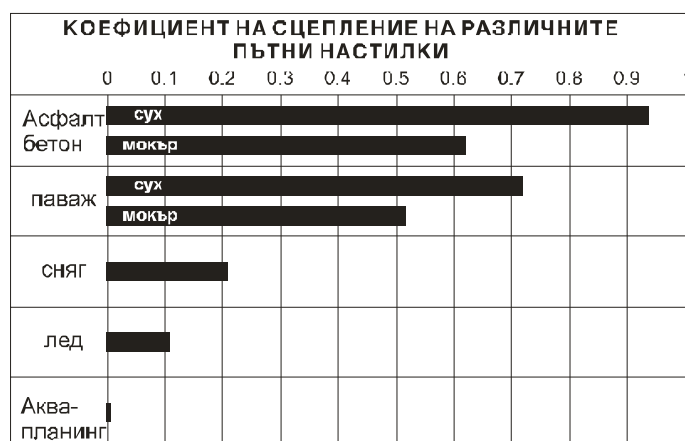
- ◆ При движение в колона или при монотонното движение на магистрала, можете да достигнете до състояние на сънливост или да бъдете докарани до намалена активност в движението - като че ли изпадате в хипноза. Всеки водач трябва да е наясно, че ако не се пребори с това състояние то може да доведе до тежки за него и околните последствия.
- ◆ Спирайте често. Дори да се чувствате добре на всеки 2 часа (или 150 км изминато разстояние) спирайте, за да се разтъпчете и освежите.
- ◆ За да избегнете ленивост на очите е препоръчително често да ги местите. Гледайте ту далечни, ту близки обекти в ляво и дясно, така очите Ви винаги ще са нащрек.
- ◆ Дръжте един от прозорците леко отворен, така че свежият въздух да Ви държи будни в случай на сънливост.
- ◆ При слънчево време ползвайте слънчеви очила.
- ◆ При нощно кормуване никога не управлявайте със слънчеви очила.

♦ Движете се извън „мъртвите зони” на водача, движещ се пред Вас. Ако шофьорът пред Вас не Ви вижда това би довело до неминуема опасност.

КОЕФИЦИЕНТ НА СЦЕПЛЕНИЕ ПРИ РАЗЛИЧНИ УСЛОВИЯ

Коефициентът на сцепление зависи от вида на настилка, от налягането на гумите, от шарката на протектора на гумите и от масата на автомобила (собственото тегло на автомобила).

КОЕФИЦИЕНТ НА СЦЕПЛЕНИЕ НА РАЗЛИЧНИТЕ ПЪТНИ ПОКРИТИЯ

ЗНАЕТЕ ЛИ ОТ КАКВО ЗАВИСИ ГОЛЕМИНА НА СПИРАЧНИЯ ПЪТ?

Скоростта е най-важният фактор, който стои в основата на дължината на спирачния път. Събитията на пътя се променят не с часове, а с мигове, затова трябва да имате представа, какво разстояние изминава автомобила Ви за 1 секунда. Ако се движите със скорост 30 km/h автомобилът ви изминава 8,33 м, при 50 km/h - 13,88 м., а при 100 km/h - 27,77 м.

При увеличаване скоростта на движение триенето между гумите и пътя намалява.

1. ОТ СЪСТОЯНИЕТО НА ПЪТЯ

Когато настилка е износена, когато има разтопен асфалт, когато пътят блести като стъкло, спирането ще е много по-бавно, отколкото при грапаво покритие с добро сцепление. При мокър път коефициентът на триене също намалява.

Нанасянето на кал, пясък, паднали листа върху пътя и други нечистотии по пътя го правят хлъзгав при дъжд и създават условия, подобни на зимните.

В случай на мъгла винаги пътната настилка е мокра, а в студено време се образува тънка коричка лед. Тези условия, съчетани с висока скорост и силно натискане на педала на газта, водят до катастрофи.

2. ОТ СЪСТОЯНИЕТО НА АВТОМОБИЛА

Познаването на автомобила е от голямо значение за овладяването му в критична ситуация, Състоянието на гумите, дълбочината на шарката на протектора, налягането на въздуха в гумите влияе на спирачния път на автомобила.

Техническото състояние на ППС също оказва влияние на скоростта на движение.

3. ОТ СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДАЧА НА МПС

Дължината на спирачния път зависи от физическото и психическото състояние на водача. Много важно за спирачния път е времето необходимо на водача, за да реагира. Не всички шофьори реагират еднакво бързо, но за повечето това време на реакция е от порядъка на 0,5 до 1,5 секунди. Към спирачния път се включват:

- Разстояние, изминато от автомобила при възприемане на видяна от очите опасност. Това е разстоянието, което Вашият автомобил изминава от времето на виждане на опасността, до времето на възприемането ѝ от Вашия мозък. Нормалното време за възприемане на водача е около 0,75 секунди.

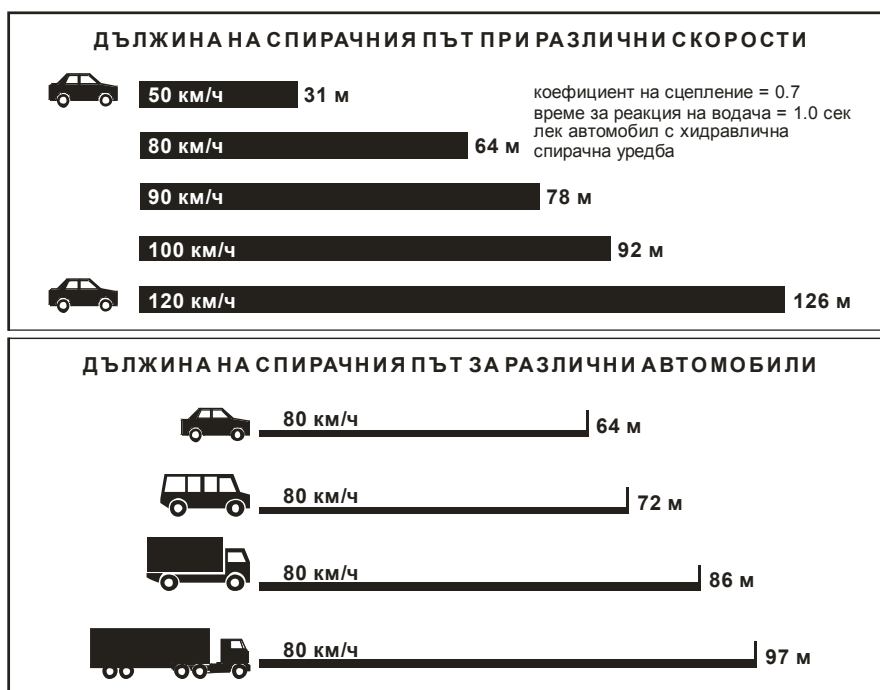
- Разстояние, изминато от автомобила по време на реакцията на водача. Това е времето за реакция на водача, тоест преместването на крака от педала на газта, върху педала на спирачката. За средностатистическия водач това време отново е около 0,75 секунди.

- Разстояние, изминато от автомобила за ефективно спиране (от времето на натискане на спирачките, до времето на пълното спиране на ППС). Това е разстоянието, което се изминава след натискане на спирачката, до практическото спиране на автомобила. Обикновено това отнема около 4,50 секунди.

Така общото време за спиране на автомобила е 6 секунди.

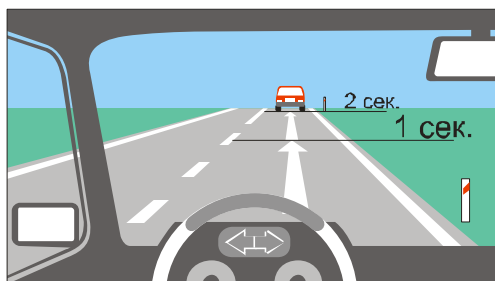
4. ОЩЕ ЗА СПИРАЧНИЯ ПЪТ

При двойно увеличаване на скоростта спирачният Ви път нараства тройно, а с него нараства и разрушителната сила на автомобила Ви, в случай, че той катастрофира.

5. ПРАВИЛО ЗА „ДВЕТЕ СЕКУНДИ”

При движение на два автомобила, от категория "В" един след друг дистанцията между двете МПС следва да е не по-малка от пътя, който изминава автомобила за 2 секунди.

Нагледно можете да се запознаете с правилото за "две секунди" от долната таблица. В нея са представени и някои по специални случаи, отнасящи се до същото правило.

„ПРАВИЛОТО ЗА ДВЕТЕ СЕКУНДИ” ПРИ РАЗЛИЧНИ СИТУАЦИИ		
①	2 сек	
②	4 сек (2 + 2 сек заради увеличената маса)	
③	4 сек (2 + 2 сек заради автомобила зад нас)	
④	4 сек (2 + 2 сек заради опасността от падане на мотоциклетиста)	
⑤	6 сек (2 + 4 сек заради товарния автомобил)	
⑥	от 4 до 6 сек	
⑦	4 сек	

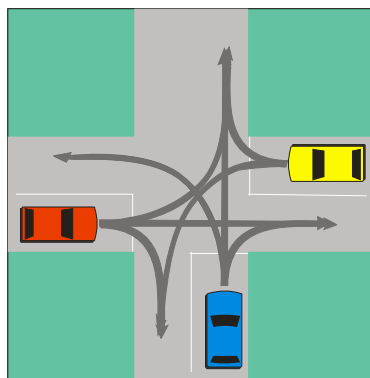
КАКВО ТРЯБВА ДА ЗНАЕМ ЗА КОНФЛИКТНИТЕ СИТУАЦИИ?

Преминаване през кръстовище

Кръстовище е място, където се пресичат два или повече пътя на едно ниво. Видове кръстовища:

- ◆ „X” - образно кръстовище
- ◆ „Т” - образно кръстовище
- ◆ „У” - образно кръстовище
- ◆ кръстовище с кръгово движение

Винаги приближавайки към кръстовище трябва да сте подготвени за конфликтни ситуации. Кръстовищата са местата, където има най-много конфликтни точки.

От фигурата се виждат ясно конфликтните ситуации, в които можете да попаднете, преминавайки през кръстовището. За да избегнете конфликтите обикновено редът за преминаване през кръстовище се определя по следните начини:

- ◆ чрез регулировчик;
- ◆ чрез светлинен сигнал;
- ◆ чрез пътен знак;
- ◆ при липса на регулировчик, светофар или пътен знак, преминавайки през кръстовище трябва да се ръководите от правилото на дясно стоящия.

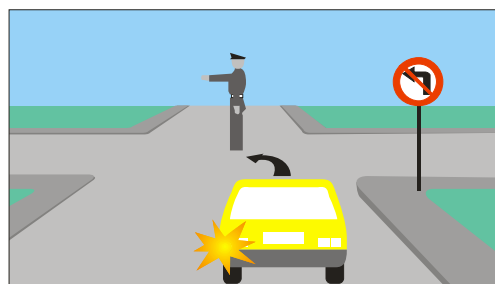
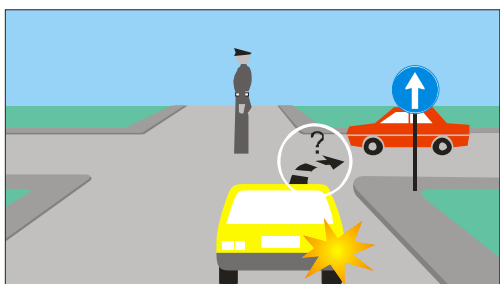
В зависимост от това дали има средства за регулиране или не, кръстовищата се делят на:

- ◆ регулирани;
- ◆ нерегулирани.

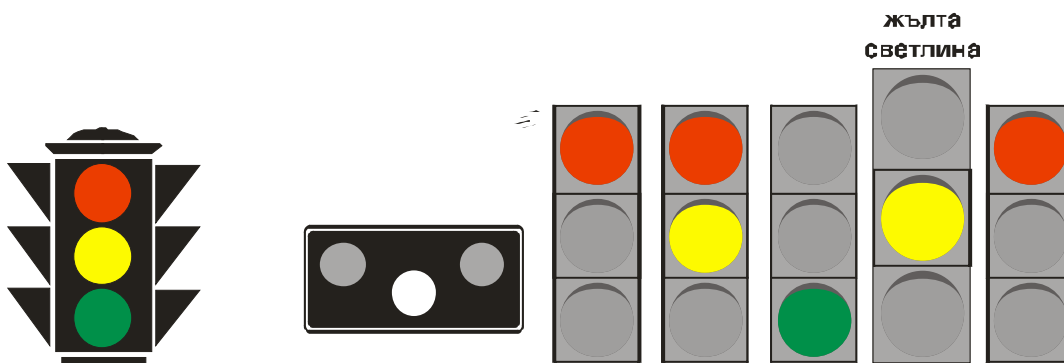
Приближавайки към кръстовище трябва да сте наясно в каква посока ще продължите след него. За избора на лента за движение може да Ви помогне маркировката, поставена в зоните за престрояване.

РЕГУЛИРАНЕ НА КРЪСТОВИЩЕТО С РЕГУЛИРОВЧИК

А и Б са двете основни положения на регулировчика, при които Ви е разрешено да преминавате през кръстовище. Третото основно положение, когато той е вдигнал дясна ръка вертикално нагоре означава: "Внимание, спри!". Показва че следва смяна на сигнала. Освен основните сигнали, регулировчикът, може да подава и други допълнителни сигнали. Ако той прецени може с допълнително движение на някоя от ръцете да Ви разреши преминаването в посока, която не Ви е била разрешена при основен сигнал.

РЕГУЛИРАНЕТО НА ДВИЖЕНИЕТО СЪС СВЕТЛИННИ СИГНАЛИ

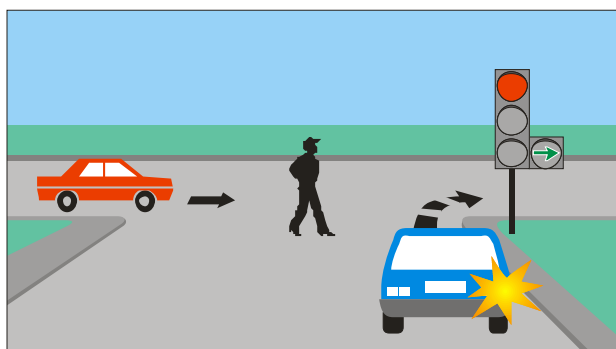
За регулиране на движението на ППС се използва основен трисекционен светофар:

- ♦ "червен сигнал" - забранява навлизането в кръстовище (единствено ако има регулировчик и той Ви дава право да преминете може да преминете през кръстовището при този сигнал).

- ♦ "жълт сигнал" - забранява навлизането в кръстовище, ако свети едновременно с "червен сигнал" показва, че трябва да се подготвите за преминаване, защото следва "зелен разрешаващ сигнал". "Жълта мигаща светлина" показва, че светофарът е изключен или повреден - трябва да се ръководите от пътните знаци, а ако няма такива от правилото на дясностояния, тоест в този случай се счита, че преминавате през нерегулирано кръстовище.

♦ "зелен сигнал" - разрешава преминаването във всички посоки на кръстовището: направо, наляво, надясно и в обратна посока.

♦ към основния светофар може да се постави и допълнителна секция, която свети в комбинация с червен сигнал. Секцията Ви показва, че няма да попаднете в конфликтна ситуация с други ППС. Трябва да осигурите предимство на пешеходците.

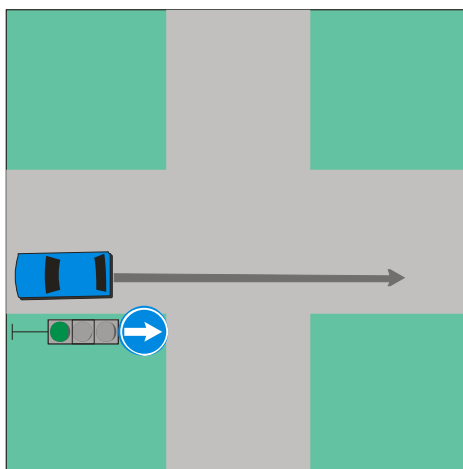

Особено важно е да знаете, че при несъответствие между светлинни сигнали и пътни знаци относно предимството, на кръстовище сте длъжни да се съобразявате със светлинните сигнали.

Когато имате несъответствие между светлинни сигнали и пътни знаци със задължителни предписания или знаци за въвеждане на забрана, сте длъжни да спазвате пътните знаци.

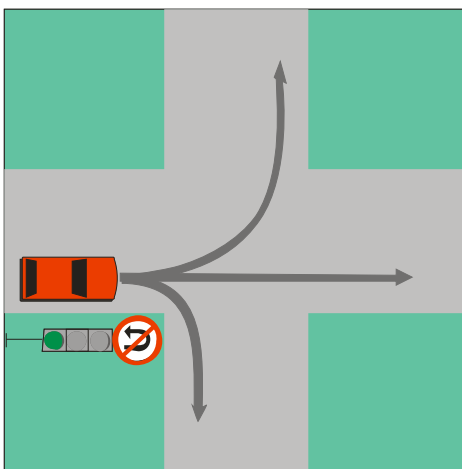
Например:

В този случай светофарът разрешава движение във всички посоки, но знак Г1 Ви задължава да преминете само направо, така че правилната посока на движение на това кръстовище е: само направо.

В случай, че на светофара е поставен знак за въвеждане на забрана, нямате право да преминете в посоката обозначена на знака дори и при разрешаващ зелен сигнал на

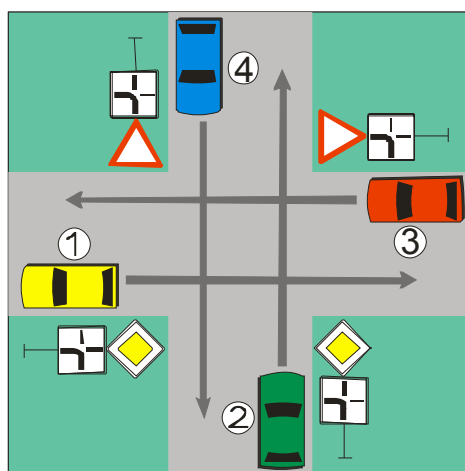
светофара. На посочената фигура е разрешено движението направо, наляво и надясно, забранен е обратният завой.

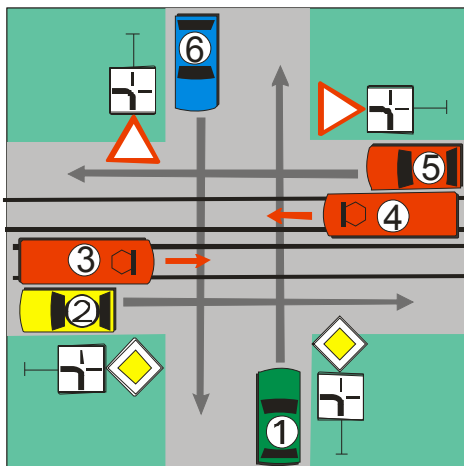
Важно е да знаете, че е забранено навлизането в кръстовище дори и при зелен сигнал на светофара, когато в или след кръстовището има задръстване, което би Ви накарало да спрете в кръстовището.

КРЪСТОВИЩЕТО РЕГУЛИРАНО С ПЪТНИ ЗНАЦИ.

Редът за преминаване на посочената фигура е следният: 2, 1, 4, 3.. Ако по пътя с предимство се движи релсово ППС то преминава първо, независимо в каква посока ще продължи след кръстовището.

Редът за преминаване през кръстовището е: 3, 1, 2, 4, 6, 5:

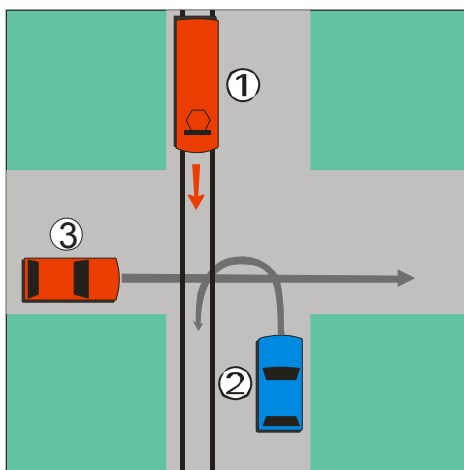

НЕРЕГУЛИРАНИ КРЪСТОВИЩА

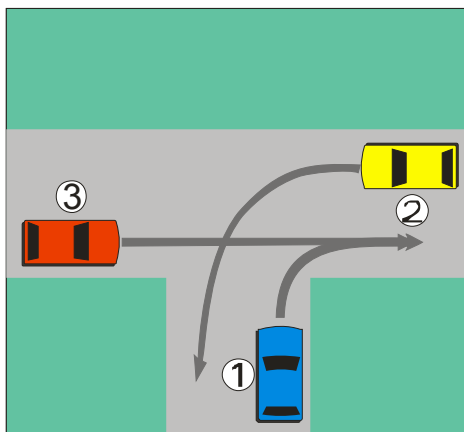
На нерегулирани кръстовища винаги се ръководите от правилото на дясностоящия. ППС - приближаващото отдясно на кръстовището е с предимство да премине пред управлявания от Вас автомобил.

Ако към кръстовището приближава релсово превозно средство, то преминава първо, независимо от коя посока идва към кръстовището и в каква посока ще продължи след кръстовището. Релсовите ППС помежду си се ръководят от правилото на дясностоящия.

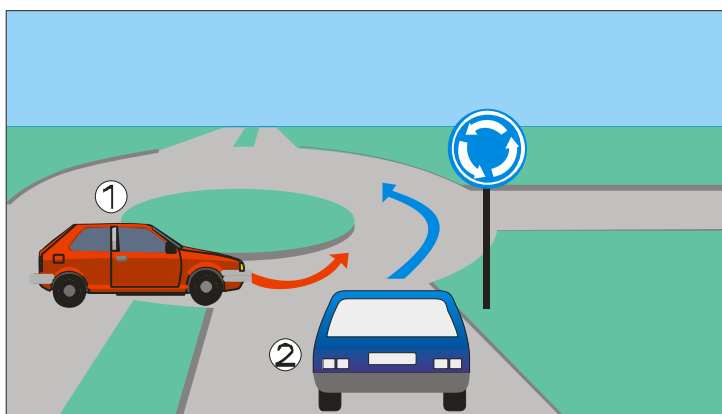
Редът за преминаване е: 1, защото е релсово, 2, 3.

При Т-образно кръстовище също важи правилото на дясностоящия. В случая 2 няма дясностоящо ППС и трябва да премине първо, следват 1 и най-накрая 3.

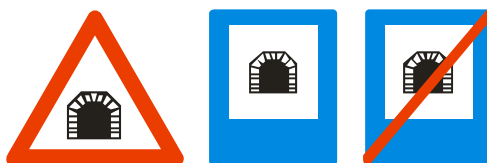

От правилото на дясностоящия се ръководят и превозните средства, които трябва да преминат през кръстовище с кръгово движение.

В случая предимство имат ППС, които искат да се включат в кръга, пред тези, които са в кръговото движение, тоест 2 е с предимство пред 1.

ДВИЖЕНИЕ В ТУНЕЛ

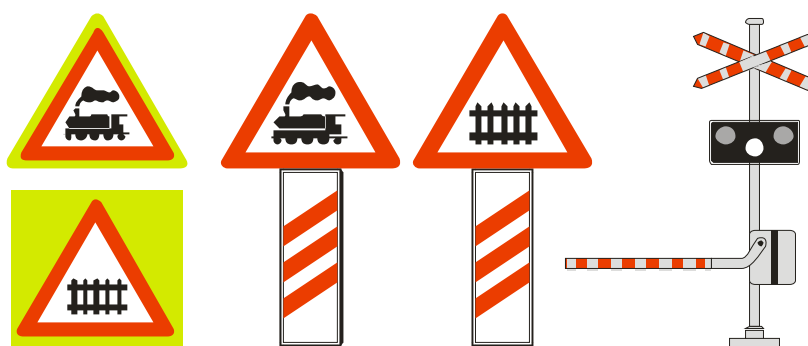
Тунелът е едно от опасните места за движение поради рязката промяна на видимостта. Очите трудно се приспособяват при преминаване от светъл към тъмен участък и обратно, затова е препоръчително преди влизане в тунел да намалите скоростта и да включите дълги или къси светлини, в случай че движението е двупосочно или сте на по-малко от 50 метра от предно

движещия се автомобил. Трябва да бъдете особено внимателни при извършване на маневри заобикаляне и изпреварване. Не трябва да забравяте, че в тунела е забранено:

- ♦ движение на заден ход;
- ♦ завиване в обратна посока;
- ♦ спиране за престой и паркиране.

При принудително спиране в тунел, трябва да изключите двигателя и да сигнализирате, така че другите участници в движението да могат своевременно да реагират на екстрената ситуация.

ПРЕМИНАВАНЕ ПРЕЗ Ж.П. ПРЕЛЕЗ

Преминаването през ж.п. прелез крие голяма опасност за нерелсовите превозни средства, защото:

- ♦ релсовото ППС винаги е с предимство;
- ♦ голямата маса на релсовото ППС трудно може да спре в зоната на видимостта си, поради което се превръща в потенциален убиец за всяко тяло, застанало на релсите.

Ж.п. прелезите са два вида:

- ♦ охранявани - когато имат бариери;
- ♦ неохранявани - всички останали.

При наличието на бариери сте длъжни да спрете на 1 м от тях, а при неохраняемите ж.п. прелези най-малко на 2 м от първата релса.

Забранено е пресичането на релсите на местата извън прелеза.

СПИРКИ НА ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА ЗА ОБЩЕСТВЕН ПРЕВОЗ НА ПЪТНИЦИ

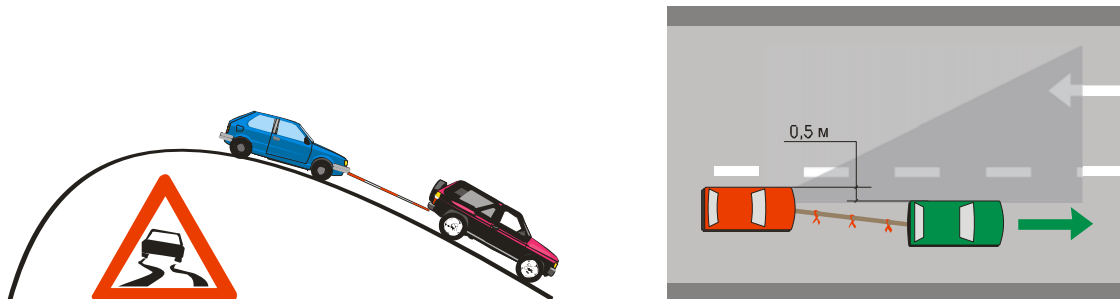

Спирките за обществен превоз са също място, където възникват много конфликтни ситуации. Появата на пешеходци пред и зад превозното средство за обществен превоз на пътници, затруднява водачите движещи се в двете посоки. При спиращо, спряло или потеглящо ППС от спирка, трябва да очаквате ненадейна поява на пешеходци върху платното. Желателно е да намалите скоростта дотолкова, че да имате готовност във всеки момент да спрете в случай на внезапно появила се опасност.

ЗНАЕТЕ ЛИ КАКВИ СА НАШИТЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯ?

ПРИ ТЕГЛЕНЕ НА ПОВРЕДЕНО МПС

В случай, че дадено МПС не може да се придвижи до определено място на собствен ход, се налага то да бъде теглено. Можете да използвате:

♦ твърда връзка с дължина от 2 до 4 м - тогава тегленото МПС трябва да е с изправна кормилна уредба.

♦ гъвкава връзка с дължина от 4 до 6 м, която трябва да бъде сигнализирана поне на едно място с червени флагчета - тегленото МПС трябва да бъде с изправна кормилна уредба и спирачна система.

ПРИ ПОЯВАТА НА МПС СЪС СПЕЦИАЛЕН РЕЖИМ НА ДВИЖЕНИЕ

МПС със специален режим на движение са автомобили и мотоциклети, които при движението си подават едновременно светлинен сигнал с проблясваща синя и/или червена светлина и специален звуков сигнал. МПС със специален режим на движение са: Спешна медицинска помощ, Противопожарна охрана, Национална полиция, Народно събрание, служби от МВР, Националната служба за охрана и службите за контрол по ЗДвП на МВР и МНО.

При приближаване на МПС със специален режим на движение водачите на всички ППС по пътя са длъжни да улеснят неговото преминаване. За целта трябва да намалят скоростта, а в случай на необходимост да спрат. Специалният светлинен и звуков сигнал не освобождава водачите, управляващи МПС със специален режим на движение, от задълженията им да управляват по безопасен начин)

КАК ВЛИЯЕ АЛКОХОЛЪТ, УПОЙВАЩИТЕ ВЕЩЕСТВА И УМОРАТА ПРИ УПРАВЛЕНИЕ НА АВТОМОБИЛА?

Водачите на ППС поели алкохол преди управлението на автомобила са причинители на инциденти в резултат, на които загиват много хора по пътищата. Трябва да сте наясно:

- ◆ как алкохолът действа в човешкото тяло;
- ◆ как той се отразява на шофирането;
- ◆ със законите, касаещи шофирането в нетрезво състояние;
- ◆ с рискове, свързани с безопасността на движението, които поемате, когато шофирате в нетрезво състояние.

Алкохолът в пиететата е това, което влияе върху човешките способности. Вижте, какво е съдържанието на алкохол в различните спиртни напитки:

КОЛИЧЕСТВО НА АЛКОХОЛА В РАЗЛИЧНИТЕ НАПИТКИ	
	
0,10 л шампанско	- 10 г
0,15 л бяло/червено	- 12 г
0,25 л бяло/червено	- 20 г
0,10 л вермут	- 13 г
0,10 л ликьор 20%	- 16 г
0,10 л водка 32%	- 25 г
0,10 л водка 38%	- 30 г
0,10 л уиски 43%	- 35 г
0,10 л джин 47%	- 40 г

Б И Р А	
	0,20 л - 7 г
	0,30 л - 11 г
	0,33 л - 12 г
	0,50 л - 18 г

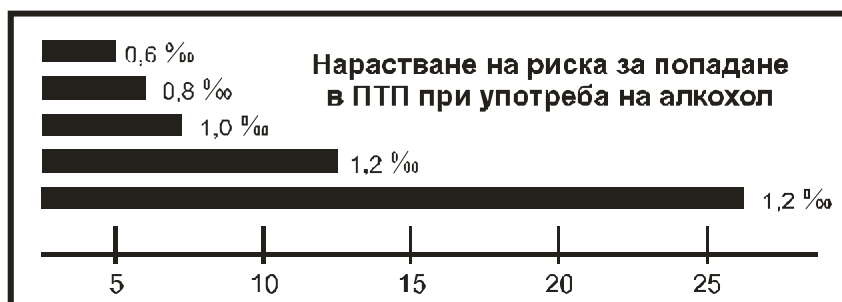
Алкохолът директно постъпва от стомаха в кръвообращението. Ако пиете по-бързо отколкото тялото Ви може да усвои алкохола, ще имате повече алкохол в кръвта и шофирането Ви ще бъде повече повлияно от него. Количеството на алкохол в тялото Ви се измерва чрез концентрацията на алкохол в кръвта. Мерната единица е промили.

Концентрацията на алкохол в кръвта зависи не само от бързината на неговото поемане, но се влияе от килограмите на водача, както и от неговия пол. Зависимостите са изведени в следната таблица.

Колкото по-висока е концентрацията на алкохол в кръвта, толкова повече алкохолът въздейства върху мозъка Ви. Най-напред алкохолът въздейства върху преценката и самоконтрола, така че пиещият не осъзнава, че започва да се напива. С повишаването на алкохолната концентрация в кръвта загубва контрол върху мускулите, зрението и координацията си.

Как влияе алкохолът върху шофирането:

- ◆ увеличава значително времето Ви за реакция;
- ◆ шофирате прекалено бързо или бавно;
- ◆ движите се в погрешно платно;
- ◆ шофирате по бордюра;
- ◆ криволичите по платното за движение;
- ◆ шофирате по средата, между двете ленти;
- ◆ внезапно увеличавате скоростта;
- ◆ не сигнализиране за маневра в не използвате светлините;
- ◆ изпреварвате неправилно.

ДРУГИ УПОЙВАЩИ ВЕЩЕСТВА

В ЗДвП освен употребата на алкохол е забранена и употребата на други упойващи вещества. Освен наркотиците към тях спадат и някои лекарства, които могат да се купят от аптеките:

- ◆ барбитуратите - завишените дози от тези вещества бързо превръщат приелия ги в наркоман - трудно пази равновесие, има забавени движения и проблеми с говора;
- ◆ транквилантите - в нормални дози намаляват напрежението, тревогата, безсънието, но заедно с това понижават концентрацията на вниманието, волевата регулация я предизвикват сънливост.

Много медикаменти могат да Ви направят сънен. Те обикновено имат знак върху опаковката и забраняват шофирането за определено време. Едно от най-често използваните лекарства от този тип е хапче против настинка. Ако се налага да шофирате с настинка, по-добре да страдате от нея, отколкото да сте под влияние на лекарството.

Горещата кабина без вентилация може да Ви направи сънени. За целта отваряйте често прозореца или използвайте климатика. Почивайте си. Кратките почивки могат да ви помогнат в борбата срещу сън и умората. Спирайте често. Разхождайте се или просто правете някакви физически упражнения.

КАКВИ СА ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ВОДАЧА СВЪРЗАНИ С ТЕХНИЧЕСКАТА ИЗПРАВНОСТ НА ПРЕВОЗНОТО СРЕДСТВО?

При възникване на някаква техническа неизправност по време на движението сте длъжни да вземете мерки за нейното отстраняване. Ако не можете да я отстраните трябва да придвижите ППС до място, където ще можете да отстраните повредата.

Много ПТП възникват поради техническа неизправност на МПС, затова законът Ви забранява да продължите движението на МПС при поява на следните технически неизправности:

- ◆ по основната спирачна уредба - при изтичане на спирачна течност или въздух, или когато ефективността от работата на спирачната уредба не отговаря на нормативните изисквания, при което при спиране се нарушава устойчивостта на ППС или на състава от ППС, или се удължава спирачният им път;

- ◆ по пневматичната спирачна уредба - когато освен посочените в предходната точка, неизправности компресорът не осигурява необходимото налягане на въздуха за хранване на уредбата;

- ◆ в когато по кормилната уредба има не закрепени, не осигурени против саморазвиване части и възли;

- ◆ по рамата, кабината, каросерията и допълнителното оборудване, когато: липсват или са повредени предписаните огледала за виждане назад (не се отнася за ППС, които имат директна видимост от мястото на водача към пътя през задното и страничните стъкла); не работят стъклочистачките по време на дъжд или снеговалеж; неизправно е теглително-прикачното устройство на теглещото ПС или на ремаркетото или опорно-прикачното устройство на влекача или полуремаркетото.

- ◆ по силовото предаване - ако не работи съединителят, липсват или са повредени закрепващи елементи на карданният вал или полувалове;

- ◆ джантата на едно от колелата е повредена, с нарушена цялост, липсва или е повреден елемент за закрепване на джантата към главината на колелото;

- ◆ изтича гориво;

- ◆ липсват или са неизправни предвидените светлинни устройства или светлоотразители при движение през нощта.

КАКВИ СА ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ?

За осигуряване безопасността на движението се прилагат следните принудителни административни мерки:

1. Временно отнемане на свидетелството за управление на МПС на водач:

а) който не отговаря на медицинските и психологическите изисквания - до отпадане на основанието за това;

б) който управлява моторно превозно средство с концентрация на алкохол кръвта над 0,5 на хиляда или е под въздействието на друго упойващо вещество - до решаване на въпроса за отговорността му, но за не повече от 6 месеца;

в) който поради незнание е извършил немаловажно нарушение на правилата за движение до успешното полагане на проверочен изпит;

2. Временно спиране от движение на МПС:

а) до отстраняване на неизправността, когато МПС е технически неизправно, включително и когато съдържанието на вредни вещества в изгорелите газове или шумът са над установените норми или конструкцията му е изменена без съответното разрешение;

б) до отстраняване на несъответствието, когато моторното превозно средство превозва опасен товар, но не отговаря на изискванията за класа и вида на превозвания товар;

в) на собственик, който няма задължителната застраховка "Гражданска отговорност", до сключването ѝ;

г) с което се извършва обществен превоз на пътници или товари, без да е включено а списъка на съответната лицензия - до решаване на въпроса за отговорността.

3. Задържане на отговорно пазене, до установяване на собствеността на регистрирано или подлежащо на регистриране ППС, на което идентификационният номер на шасито, поставен от производителя, липсва поради заличаване или отстраняване или е променен.

4. Изземване на свидетелството за управление на лице, което не е изпълнило задължението си по ЧЕЛ. 57, ал. 4 от ЗДвП (да го върне в съответната служба на МВР при отнемане на всички контролни точки за извършени нарушения).

5. Преместване на паркирано пътно превозно средство без знанието на неговия собственик или на упълномощения от него водач, когато превозното средство е:

а) паркирано правилно, но обстоятелствата налагат неговото преместване; за новото местоположение на превозното средство се уведомява районното полицейско управление, а разходите, направени във връзка с преместването, са за сметка на лицето или организацията, поискала това;

б) паркирано в нарушение на правилата за движение на места, обозначени с пътен знак, предупреждаващ за принудително преместване на паркирано ППС, както и когато създава опасност или прави невъзможно преминаването на другите участници в движението, извършилите преместването уведомяват съответното районно полицейско управление, откъдето собственикът научава къде се намира автомобилът му; разходите по преместването са за сметка на собственика на МПС; в случая се заплаща и такса за отговорно пазене на преместения автомобил, която се начислява от момента на уведомяването на районното полицейско управление.

в) без табели с регистрационен номер, поставени на определените за това места.